Nieuwjaarsspeech Roger van der Linden, voorzitter Adfiz

Ik weet niet hoe het met uw goede voornemens staat, maar mijn eerste hardloopronde van dit jaar viel in ieder geval onmiddellijk in het water. De elementen bepaalden anders.

En toen de elementen op 2 januari uitgroeiden tot storm Henk overheerste het overstromingsrisico prompt de krantenkoppen. Intussen houdt die stevige wind de energieprijzen al wekenlang laag. Terwijl de ook dalende hypotheekrente de huizenprijzen juist weer terug omhoog jaagt.

Als deze kleine, lukrake bloemlezing uit de afgelopen weken iets illustreert is het dit:
er zijn nogal wat onzekerheden die ons leven iedere dag opnieuw beïnvloeden, verwacht én onverwacht.

En nu we als samenleving een brede discussie voeren over bestaanszekerheid is het besef van die alomtegenwoordigheid van onzekerheid van groot belang.

Een ander, minstens zo belangrijk, inzicht is het feit dat zorgen over bestaanszekerheid niet het exclusieve domein zijn van huishoudens met lage inkomens.

Een onjuiste balans
tussen inkomen en uitgaven,
tussen bezit en krediet,
tussen nu en later,
kan voor iedereen resulteren in grote financiële kwetsbaarheid. Een etiket dat volgens de onderzoekers van Deloitte op maar liefst 6 van de 10 Nederlandse huishoudens van toepassing is. En de helft hiervan is zelfs financieel ongezond.

En dan heb ik het nog niet over onverwachte schokken in maatschappelijk beleid of het persoonlijke leven die acuut grote financiële problemen kunnen veroorzaken. Zelfs voor mensen die nu financieel gezond heten te zijn.

Kortom, we leven dan wel in een ongekend welvarend land, maar financiële fitheid is helaas geen vanzelfsprekendheid.

Dames en heren,

Excuseer mij voor wat mogelijk een wat fatalistische start van deze bijeenkomst lijkt, maar ik beloof u, het wordt beter. Te beginnen met een welgemeende wens voor een gezond, gelukkig en ondernemend 2024! En een hartelijk welkom op onze Nieuwjaarsbijeenkomst met het thema Lang zullen we leven. Dat klinkt al beter niet?

En ja, wij bestaan dit jaar 115 jaar, maar hoewel dat beslist een feestje waard is, moet u ons thema niet als verjaardagswens interpreteren. Of in ieder geval niet alleen.

Deze nieuwjaarsbijeenkomst is behalve een viering van ondernemerschap, vooral ook een viering van gezamenlijke inzet om de uitdagingen van nu en straks het hoofd te bieden. Niet voor niets schreven we in de uitnodiging dat 'Lang Zullen We Leven' geen wens is maar een belofte. Een belofte die we doen aan de samenleving. Want wij staan er. Nu en voor altijd.

En dat is maar goed ook.

Eind vorig jaar kwam de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid met een nieuw rapport met de titel
Grip, het maatschappelijke belang van persoonlijke controle.
Het schetst de ingrijpende problemen die ontstaan als mensen veel onzekerheid ervaren, en niet het gevoel hebben grip te hebben op hun situatie.

Minder grip leidt tot minder geluk en gezondheid en tot eerder overlijden. En het is een bron van maatschappelijk onbehagen. Zo waarschuwt de WRR.

Zal ik dit even herhalen?

Minder grip leidt tot minder geluk en gezondheid en tot eerder overlijden. En het is een bron van maatschappelijk onbehagen.

Tot zover het slechte nieuws.

Want het kan wel eens blijken dat het vergroten van grip veel beter te realiseren is dan het uitbannen van onzekerheden.

Op individueel niveau is dit in ieder geval zeker waar. En dat durf ik met grote stelligheid te beweren: want omgaan met onzekerheden, daar meer grip op krijgen, ofwel risico's managen, dat is toevallig al meer dan 100 jaar ons vak.

Ik zeg dan ook hier tegen het nieuwe kabinet dat wanneer het aan de slag wil met de aanbevelingen van een van haar belangrijkste adviesorganen, en de persoonlijke controle van mensen wil vergroten, dan doen wij graag mee.

Sterker nog, wij gaan hier sowieso mee door. Te beginnen met meer grip op je financiële gezondheid. Want natuurlijk helpt robuust en voorspelbaar overheidsbeleid enorm, maar mensen kunnen ook zélf bijdragen aan een meer robuuste en voorspelbare financiële situatie.

Financieel advies speelt daarin een grote rol. Dat begint met het bieden van inzicht in de huidige financiële situatie.
Een stap verder gaat advies op het gebied van financiële planning en vermogen, en over risico's en preventie.
Het aankaarten van klimaatrisico's en klimaatadaptatie.
Het meedenken over de kansen van duurzame ontwikkeling,
en het helpen verzekeren van duurzame innovaties.

Nu weten we dankzij dezelfde WRR al sinds 2017 dat weten nog geen doen is. Maar ook is uit den treure al onderzocht en bewezen dat juist adviseurs succesvol zijn in het in beweging zetten en houden van mensen.

Ik maak me dan ook sterk dat als we mensen meer grip willen geven, dat we er niet zijn met meer informatie,
meer opleidingen,
meer kennis,
meer online loketten
en meer nudges.

Een sterk sociaal netwerk én laagdrempelige toegang tot professionals,
dat zijn naar mijn stellige overtuiging de gamechangers. Die zorgen ervoor dat mensen ook gebruik gaan maken van de mogelijkheden om meer controle over de eigen situatie te nemen.

Over dat sociaal netwerk ga ik natuurlijk niet. Maar over de laagdrempelige toegang tot professionals heb ik wel degelijk wat te zeggen.

Want ja, wij zijn als één van de weinige dienstverleners nog overal aanwezig, in iedere wijk en in ieder dorp. Maar helaas is daarmee niet gezegd dat de toegang voor iedereen gewaarborgd is.

Jaren van wetgeving hebben de financiële sector gedisciplineerd. Maar als ik vandaag met leden spreek dan is de meest gehoorde klacht de enorme tijd die verloren gaat aan het voldoen aan regels en aan administratieve verplichtingen.

En ja, ik zeg bewust verloren gaat. Want alle goede regels ten spijt, er is ook een woud aan regels gecreëerd waarvan noodzaak, effectiviteit en kosten terecht in twijfel getrokken worden.

En voor de duidelijkheid, dat is niet alleen mijn mening. Het is niet eens uniek voor onze sector. Het is het oordeel dat het Adviescollege Toetsing Regeldruk velt over veel nieuwe regelgeving in het algemeen. Niet voor niks wijst Jacco Vonhof, mijn voorzitter bij MKB Nederland, al jaren op de noodzaak vaker ook te "ontregelen."

Tot die tijd betekent het echter voor onze sector dat advies hierdoor duurder is geworden. Bovendien is er zoveel regelgevende aandacht gevestigd op de kosten van advies, dat ieder advies als duur wordt ervaren.

En er zijn meer adviesdrempels gevonden.

Bijvoorbeeld in nieuw onderzoek naar “de vraag naar financieel advies”, in opdracht van de minister van Financiën. Opvallend noemde de minister **dít**;
de constatering dat de angst voor financieel adviseurs een belangrijke drempel is om financieel advies in te winnen.

Opvallend noem ik zo’n **frame**…..
Het gaat namelijk over de angst van mensen om open te zijn over hun financiën en de angst om voor dom te worden versleten. Dat is toch een ander beeld dan angst voor de adviseur denk ik dan. Hoe ontstaat zo’n misser? Zullen we gewoon stoppen met het zo te noemen, want voor je het weet praat je angst aan.

Als wij mensen meer grip willen geven, dan moeten we drempels wegnemen, niet verkeerd benoemen en nog groter maken door er het zoeklicht op te zetten.

Mijn oproep aan adviseurs, maar zeker ook aan verzekeraars, toezichthouder en politiek is deze:

De **kostendrempel** nemen we niet weg door kosten nóg zichtbaarder te maken, maar door kosten te verlagen.
Als sector door efficiënter te werken, op kantoor en in de keten. Digitalisering helpt hierbij, mits alle deelsystemen goed met elkaar koppelen.
Als overheid door betere regelgeving, lagere toezichtskosten, minder assurantiebelasting en de terugkeer van de fiscale aftrekbaarheid van veel advieskosten.

De **waardedrempel** nemen we niet weg door alleen maar te praten over de aanschaf van een nieuw financieel product, maar het volledige advies op waarde te schatten.
We kampen met een wettelijke definitie van advies die feitelijk een verkoopdefinitie is. Niet gek dat de waarde daarvan niet heel hoog wordt aangeslagen. Maar al het echte advieswerk is in de zin van de Wft misschien wel geen advies, maar is juist waar het om gaat als we het over grip vergroten hebben.

De **angstdrempel** nemen we niet weg door te waarschuwen voor adviseurs, maar door schaamte over geldzaken, en zeker schaamte over geldproblemen, aan te pakken. We moeten daarvoor als maatschappij misschien wat meer begrip tonen voor het feit dat niet alles altijd eigen schuld is.

Behoorlijk wat jaren geleden was ik bij een carnavalszitting in Kerkrade en hoorde ik de plaatselijke buuttereedner, Sjpassminister Fer Kousen het volgende zeggen: “Ik zie mensen op vakantie gaan die niet eens geld hebben om thuis te blijven”.
En natuurlijk zijn er voorbeelden te over waar mensen gewoon willens en wetens echt domme dingen doen. Maar tegelijk is dat maar één kant van het verhaal, en teveel aandacht voor die eigen schuld kant vergroot de schaamte alleen maar.

Terwijl bekend is dat er vaak omstandigheden meespelen die buiten de eigen macht liggen. En terwijl we weten dat mensen met geldzorgen minder mentale ruimte hebben om nog tot de goede keuzes te komen.
Terwijl we weten dat veel mensen geen weg kunnen vinden in het aanbod aan digitale loketten voor hulp.
Terwijl het kortom maar zeer de vraag is hoe zeer we het iemand persoonlijk moeten aanrekenen dat het zonder goede hulp niet lukt.

Ik herhaal dus nog maar eens: als we als samenleving echt aan de slag willen met de aanbevelingen van de WRR, en de persoonlijke controle van mensen willen vergroten, dan doen wij mee.

En hoewel het ongekend nuttig is als anderen helpen deze drempels te verlagen, het is voor ons geen voorwaarde. Het gaat immers om mensen. Die willen we helpen. Met ons advies.

Maar wij willen ook de maatschappij als geheel blijven helpen. Wat we nu al 115 jaar doen. Met onze kennis over de dagelijkse praktijk van gewone mensen en gewone ondernemers, de kennis van hun dagelijkse vragen, hun dagelijkse zorgen, hun dagelijkse worstelingen, hun dagelijkse prioriteiten, hun dagelijkse keuzes. En met onze kennis over omgaan met onzekerheden, over het vergroten van grip.
Noem het financieel advies bij maatschappelijke vraagstukken.

Dat adviesgesprek is wat ik aanbied aan de beleidsbepalers in Nederland. Nu, morgen en ook de komende 115 jaar!

Dank u wel.